

7.2.2024

JulkICT-osasto

Elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelman ohjausryhmä

Aika Keskiviikko 7.2.2024 klo 14.00–15.50

Paikka Sali 9, Eteläesplanadi 4, Helsinki ja Teams-kokous

Osallistujat	Katja Väänänen	tietohallintoneuvos, VM (puheenjohtaja)
	Niko Ruostetsaari	erityisasiantuntija, VM (varapuheenjohtaja)
	Petteri Ohvo	kehittämispäällikkö, TEM, jäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM, jäsen
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM, jäsen
	Merita Erkkilä	erityisasiantuntija, LVM, jäsen
	Mika Tuikkanen	johtava tietohallintoasiantuntija, MMM, jäsen
	Hanna Majurinen	erityisasiantuntija, MMM, varajäsen
	Anju Asunta	projektipäällikkö, YM, jäsen
	Juha Järvinen	erityisasiantuntija, YM, varajäsen
	Mikko Pitkänen	johtaja, DVV, varajäsen
	Ari Mäkelä	ylivohtaja, Verohallinto, jäsen
	Sari Kuisma-Kari	johtaja, PRH, jäsen
	Mari Kannisto	kehittämispäällikkö, Kela, varajäsen
	Hannu Heikkinen	digitalisaatiojohtaja, Helsingin kaupunki, jäsen
	Maria Nikkilä	tietohallintojohtaja, Tampereen kaupunki, jäsen
	Toni Suihko	kehitys- ja ICT-johtaja, Kanta-Häme hva, jäsen
	Maija Valta	hankejohtaja, Pohjois-Karjalan hva, varajäsen
	Kirsi Hantula	johtava asiantuntija, Sitra, jäsen
	Leena Nyman	asiantuntija, EK, jäsen
	Juha Antila	kehittämispäällikkö, SAK ry, jäsen
Poissa	Janne Viskari	pääjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto
	Pirkko Kilpeläinen	yksikön päällikkö, Kela, jäsen
	Heli Hänninen	erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry
	Jaana Jormanainen	erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry

Erikseen kutsuttuna	Elisa Kettunen	kehittämispäällikkö, Suomen Kuntaliitto ry (jäsenien estyneenä ollessa)
Asiantuntijat	Nico Käräjäoja, hankepäällikkö, valtiovarainministeriö (pääsihteeri) Päivi Anttila, hankekoordinaattori, valtiovarainministeriö (sihteeri) Johannes Mielo, koordinaattori, valtiovarainministeriö Hannu Mäkelä, kehitysjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto Sirpa Fourastié, johtava asiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto	

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Katja Väänänen avasi kokouksen ajassa 14.00. Käytiin läpi kokouksen asialista.

Päätös:

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

2. Tervetuloa ja esittäytymiset

Ohjausryhmän jäsenet esittäytyivät ja kertoivat odotuksistaan ohjelmakaudelle.

3. Ohjelmasuunnitelma, käyttötapaukset ja kehittäminen (Liitteet 1-3)

Hankepäällikkö Nico Käräjäoja valtiovarainministeriöstä esitteli ohjelmasuunnitelman sisällön ja keskeiset tavoitteet. Edistämishjelma perustuu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan ja Suomen digitaalisen kompassin tavoitteisiin. Ohjelman tehtävänä on tukea elämäntapahtumia ja liiketoimintatapahtumia digitalisoivien hankkeiden valmistelua kohti toimeenpanoa, ehdottaa valmisteltuja hankkeita toimeenpantaviksi sekä ohjata ja koordinoita käynnistettävien hankkeiden toimeenpanoa.

Potentiaalisten elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien määrittely on tarkoitus aloittaa kontaktoimalla sellaisia käyttötapauksia, joissa valmistelua elämäntapahtumalähtöisten palveluiden kehittämiseen on suunnitteilla tai käynnissä. Kontaktointia on mahdollista suunnata myös esimerkiksi Suomi.fi-opasverkostoihin ja Yrityksen digitalous-hankeeseen. Lisäksi toteutetaan tarvittaessa avoin kysely, jolla kartoitetaan uusia käyttötapauksia.

Ohjelman painopisteenä kehittämisen vaiheistuksessa on yhteinen valmistelu, jossa kootaan käyttötapauskohtaisesti ymmärrys nykytilasta, rakennetaan toimijoiden yhteinen tavoitetila, kuvataan tarvittavat muutokset sekä arvioidaan kokonaisuutta erikseen asetettavia kriteerejä vasten. Ohjelma ei pidä sisällään

lainsäädännöllistä kehittämistä ja siihen osallistuvat organisaatiot vastaavat pääsääntöisesti itse omista henkilöstöresursseistaan valmistelutyöhön liittyen. Ohjelma tukee osallistuvien organisaatioiden valmistelutyötä mm. palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen keinoin.

Todettiin, että ohjelmaan liittyvän valmistelun seuraavat askeleet liittyvät tiekartan laatimiseen käyttötapausten tilannekuvan seuraamisen mahdollistamiseksi, kehittäjäverkoston konseptointiin ja käynnistämiseen, viestinnällisiin toimenpiteisiin sekä kansalaisten osallisuuden vahvistamiseen osana VTT:n ja Sitran valmistelemaa kokeiluhanketta.

Keskustelu:

Keskusteltiin ohjelman budjetin käyttökohteista. Rahoitusta tullaan kohdistamaan erityisesti DVV:itä ostettavana palvelumuotoilutukena toimeenpanon näkökulmasta potentiaalisimpiin käyttötapauksiin. Lisäksi rahoitusta varataan erilaisiin selvitystarpeisiin, joista ajankohtaisin on kansalaisosallisuuteen liittyvä kokeiluhanke. Rahoituksen kohdentamisesta keskustellaan säännöllisesti ohjausryhmässä.

Keskustelussa tuotiin esille, että jos ohjelman kehittämismallista syntyy liian yleisluontoinen, se ei välttämättä sovi kenellekään. Erityisesti tulisi tunnistaa keskeisiä yhteisiä haasteita liittyen lainsäädäntöön ja yhteentoimivuuteen, sekä huomioida jo aiemmin tehty työ asiaan liittyen. Elämäntapahtumien lisäksi on muistettava myös liiketoimintatapahtumat. Todettiin myös, että käyttötapaukset tulevat vaatimaan resursointia tavalla tai toisella, mihin on hyvä varautua.

Pidettiin tärkeänä, että tunnistettaisiin hallinnossa olevat ohjausrakenteet, jotta ihmislähtöinen palvelujen kehittäminen ei jäisi liian pistemäiseksi. Ihmislähtöistä kehittämistä on myös se, että keskeisillä tahoilla on olemassa yhteinen tietoon pohjautuva ymmärrys kansalaisten odotuksista liittyen esimerkiksi heidän datansa käsittelyyn ja palvelujen läpinäkyvyyteen.

Päätös:

Ohjelmasuunnitelma ja ohjelman tavoitteet hyväksyttiin keskustelusta kirjatulla tarkennuksilla.

4. Esimerkki käyttötapauksesta: edesmenneen omaisen asioiden hoito (Liite 4)

Kehityspäällikkö Hannu Mäkelä Digi- ja väestötietovirastosta esitteli edesmenneen omaisen asioiden hoidon kokonaisuutta esimerkkinä käyttötapauksesta, joka on jo edennyt verkostomaisena yhteiskehittämisenä esivalmistelusta toimeenpanovaiheeseen.

Hankkeen taustalla on vuosina 2018-2020 tehty tulevaisuuden palvelujen kehittämistyö, johon osallistui lähes 50 eri toimijaa. Tämän jälkeen DVV työsti vuosina 2021-2023 läheisen kuolemaan ekosysteemiin liittyvät

suunnitteluolettamat ja alustavan vaikutusarvion 'visiokonseptista lainsäädäntöön'. Yhteistyötä vaikutusarviointien ja muun suunnittelun osalta on tehty ja tehdään myös muun muassa Oulun yliopiston, Verohallinnon, Maanmittauslaitoksen, Kirkkohallituksen, Finanssialan ja Metsäkeskuksen kanssa.

Esityksessä tuotiin esille keskeisiä elämäntapahtumalähtöisessä kehittämisessä huomioitavia asioita, jotka toimivat tavoiteltujen hyötyjen syntymisen ehtona. Näitä ovat esimerkiksi yhdessä kehittämisen tärkeys, tuotosten ja palvelujen skaalautuvuuden varmistaminen, automaation hyödyntäminen ratkaisussa ja sähköisen toimintatavan ensisijaisuus.

Keskustelu:

Keskustelussa nostettiin esiin vanhuuteen varautumisen elämäntapahtuman näkökulma ja mahdollisesti siihen liittyvät kehittämismahdollisuudet. Raahan seudulla on tähän liittyen tehty esimerkiksi 'vanhusten neuvolatyötä' eli eläkkeelle jäämisen yhteydessä käydään läpi terveystilanne, sosiaaliset suhteet ja taloustilanne. Tästä saatu hyviä tuloksia.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi. Edesmenneen omaisen asioiden hoidon kokonaisuudesta on tarkoitus asettaa oma kehittämisohjelmansa maaliskuun aikana.

5. DVV:n palvelumuotoilutuki kehittämiselle (Liite 5)

Johtava asiantuntija Sirpa Fourastié Digi- ja väestötietovirastosta esitteli DVV:n palvelumuotoilutiimin suunnitelmaa edistämishjelmalle ja siihen kuuluville käyttötapausten tarjottavasta asiantuntijatuesta.

Tarkoituksena olisi valita valmisteluun potentiaalisimpia elämäntapahtuma- ja liiketoimintatapahtumaehdotuksia, joissa keskeiset tahot tunnistavat nykytilan haasteet ja ovat motivoituneita muutokseen. Keskeistä on sitoutua uudelleen lähestymistapaan kehittämisessä ja tiiviiseen yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa.

Palvelumuotoilutiimi tarjoaisi valituille käyttötapausten kerrallaan noin kahdelle, palvelumuotoiluun liittyvää projektinhallintaa, yhteiskehittämisen fasilitointia, tukea nykytilan ja tavoitetilan kuvaamiseen sekä ratkaisuaihioiden arviointiin. Lisäksi tiimi osallistuisi ohjelman verkostoviestimiseen ja oppien avoimeen jakamiseen kehittämisen solmukohtissa. Työn tuloksena syntyisi yhteisesti kehitettyjä, toteutuskelpoisia ratkaisuaihioita eri elämäntapahtumista.

Keskustelu:

Keskustelussa toivottiin, että Suomi.fi-oppaista päästäisiin konkreettisempiin esimerkkeihin, eikä palvelumuotoilutukea kohdistettaisi lähtökohtaisesti pelkästään oppaisiin liittyville kokonaisuuksille. Todettiin, että oppaat ovat yksi potentiaalinen

tapa löytää käyttötapauksia, mutta ei ainoa. Tarkoituksena on tuoda ohjausryhmän päätettäväksi se, mille kokonaisuuksille osoitetaan palvelumuotoilutukea ohjelman kontekstissa.

Päätös:

Digi- ja väestötietoviraston palvelumuotoilutiimin suunnitelma ohjelmalle tarjottavasta asiantuntijatuesta vuonna 2024 hyväksyttiin. Kirjattiin ohjausryhmän huomiot jatkovalmistelun pohjaksi.

6. Muut asiat

Seuraavan kokouksen asialistalla alustavasti tilannekuvakatsaus, kehittämisprosessin konseptointi ja kansalaisten osallisuuden vahvistamisen projektin tarkempi esittely.

Ehdotetut vaihtoehtoiset ajankohdat seuraavalle kokoukselle:

- 18.4. klo 14-16
- 23.4. klo 14-16
- 25.4. klo 12-14

Päätös:

Tätä asiakohtaa ei ehditty käsitellä. Todettiin, että päätetään seuraavan kokouksen ajankohta erillisellä kyselyllä sähköpostitse.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa 15.53.

Liitteet	Liite 1 ETPK-edistämishjelman sisältö ja tavoitteet
	Liite 2 Ohjelmasuunnitelma, elämäntapahtumalähtöinen digitalisaatio
	Liite 3 Kansalaisten osallisuuden vahvistamisen projektisuunnitelma
	Liite 4 Edesmenneen omaisen asioiden hoito
	Liite 5 DVV:n asiantuntijatuki elämäntapahtumiin